

CUMHUR İNAN BİLEN
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

ÇEK ÖDEMELERİ KONUSUNDA CORONA VİRÜSLE MÜCADELE KAPSAMINDA GÜNCEL DÜZENLEMELER

06 NİSAN 2020

KAPSAM

- İşbu çalışma, 26.03.2020 tarih ve 31080 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “**7226 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun**” kapsamında hazırlanmıştır.

1. 7226 Sayılı Kanun'un Getirdikleri

1.1. 5941 Sayılı Çek Kanunu'na Eklenen Geçici Madde 5 ile Yapılan Düzenlemeler

- Corona Virüs (COVID-19) kapsamında alınan tedbirlere ilişkin olarak 26.03.2020 tarih ve 31080 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7226 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 49. maddesi ile 5941 sayılı Çek Kanunu'na Geçici Madde 5 eklenmiştir.
- Söz konusu madde kapsamında 5941 Sayılı Çek Kanunu'nda;
 - *“(1) 5 inci maddede tanımlanan ve 24/3/2020 tarihine kadar işlenen suçtan dolayı mahkûm olanların cezalarının infazı, bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih itibarıyla durdurulur. Hükümlü tahliye tarihinden itibaren en geç üç ay içinde çek bedelinin ödenmeyen kısmının onda birini alacaklıya ödemek zorundadır. Kalan kısmını üç aylık sürenin bitiminden itibaren ikişer ay arayla on beş eşit taksitle ödemesi durumunda mahkemece, ceza mahkumiyetinin bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılmasına karar verilir. İnfazın durdurulduğu tarihten itibaren en geç üç ay içinde çek bedelinin ödenmeyen kısmının onda birinin ödenmediği takdirde alacaklının şikayeti üzerine mahkemece hükmün infazının devamına karar verilir. Hükümlü taksitlerden birini süresi içinde ilk defa ödemediği takdirde ödemediği bu taksit, sürenin sonuna bir taksit olarak eklenir. Kalan taksitlerden birini daha ödemediği takdirde alacaklının şikayeti üzerine mahkemece hükmün infazının devamına karar verilir.*
 - *(2) Hükmün infazının durdurulması hâlinde ceza zamanaşımı işlemez.*

- (3) *Bu madde uyarınca infazı durdurulan kişi hakkında mahkemece Ceza Muhakemesi Kanununun 109 uncu maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendinde yer alan adlî kontrol tedbirine karar verilebilir.*
 - (4) *Bu madde uyarınca verilecek kararlarda, hükmü veren icra ceza mahkemesi yetkilidir. Mahkemece bu madde uyarınca verilecek tüm kararlar alacaklıya tebliğ edilir.*
 - (5) *Bu madde uyarınca verilecek kararlara karşı itiraz kanun yoluna gidilebilir. İtirazın incelenmesinde İcra ve İflas Kanununun 353 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirlenen itiraz usulü uygulanır.*
 - (6) *Bu madde hükümleri her bir suç için ancak bir kez uygulanabilir.”*
düzenlemeleri yapılmıştır.
- **Başka bir ifadeyle, 24 Mart 2020'ye kadar işlenen suçtan dolayı mahkum olanların cezalarının infazı bu maddenin yürürlüğe girdiği tarih (26.03.2020) itibarıyla durdurulması ve hükümlünün, tahliye tarihinden itibaren en geç üç ay içinde çek bedelinin ödenmeyen kısmının onda birini alacaklıya ödemesi düzenlenmiştir. Bunun yanı sıra, kalan kısmın üç aylık sürenin bitiminden itibaren ikişer ay arayla 15 eşit taksitle ödenmesi durumunda mahkeme tarafından, ceza mahkumiyetinin bütün sonuçlarıyla ortadan kaldırılmasına karar verileceği belirtilmiştir.**

- Ayrıca, infazın durdurulduğu tarihten (26.03.2020) itibaren en geç üç ay içinde çek bedelinin ödenmeyen kısmının onda birinin ödenmemesi durumunda, alacaklının şikayeti üzerine mahkeme tarafından hükmün infazının devamına karar verilebilecek ve hükümlü, taksitlerden birini süresi içinde ilk defa ödemediği takdirde, söz konusu ödenmeyen taksit, taksit süresinin sonuna bir taksit olarak eklenecektir.
- Kalan taksitlerden birinin daha ödenmemesi durumunda, alacaklının şikayeti üzerine mahkeme tarafından hükmün infazının devamına karar verilebilecek ve hükmün infazının durdurulması halinde ceza zamanaşımı işlemeyecektir. Bu kapsamda, infazı durdurulan kişi hakkında mahkeme tarafından 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'na göre adli kontrol tedbirine karar verilebilecektir.
- Söz konusu kararlarda, hükmü veren icra ceza mahkemesi yetkili olacak ve mahkeme tarafından verilecek tüm kararlar alacaklıya tebliğ edilecektir. İcra ceza mahkemesi tarafından verilecek kararlara karşı, itiraz kanun yoluna gidilebilecektir. İtirazın incelenmesinde ise 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu hükümleri uyarınca itiraz usulü uygulanacak olup, söz konusu madde hükümleri her bir suç için ancak bir kez uygulanabilecektir.

1.2. 7226 Sayılı Kanun'da Yer Alan Geçici Madde 1 ile Yapılan Düzenlemeler

- 7226 sayılı Kanun ile COVID-19 salgın hastalığının ülkemizde görülmüş olması sebebiyle yargı alanındaki hak kayıplarının önlenmesi amacıyla düzenlenen ve yayımı tarihi (26.03.2020) itibariyle yürürlüğe giren Geçici Madde 1 kapsamında;
 - *“Dava açma, icra takibi başlatma, başvuru, şikâyet, itiraz, ihtar, bildirim, ibraz ve zamanaşımı süreleri, hak düşürücü süreler ve zorunlu idari başvuru süreleri de dâhil olmak üzere bir hakkın doğumu, kullanımı veya sona ermesine ilişkin tüm süreler; 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 4/12/2004 tarihli ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ve 12/1/2011 tarihli ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu ile usul hükmü içeren diğer kanunlarda taraflar bakımından belirlenen süreler ve bu kapsamda hâkim tarafından tayin edilen süreler ile arabuluculuk ve uzlaştırma kurumlarındaki süreler 13/3/2020 (bu tarih dâhil) tarihinden,*

- *9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu ile takip hukukuna ilişkin diğer kanunlarda belirlenen süreler ve bu kapsamda hâkim veya icra ve iflas daireleri tarafından tayin edilen süreler; nafaka alacaklarına ilişkin icra takipleri hariç olmak üzere tüm icra ve iflas takipleri, taraf ve takip işlemleri, yeni icra ve iflas takip taleplerinin alınması, ihtiyati haciz kararlarının icra ve infazına ilişkin işlemler 22/3/2020 (bu tarih dâhil) tarihinden, itibaren 30/4/2020 (bu tarih dâhil) tarihine kadar durur. Bu süreler, durma süresinin sona erdiği günü takip eden günden itibaren işlemeye başlar. Durma süresinin başladığı tarih itibarıyla, bitimine on beş gün ve daha az kalmış olan süreler, durma süresinin sona erdiği günü takip eden günden başlamak üzere on beş gün uzamış sayılır. Salgının devam etmesi halinde Cumhurbaşkanı durma süresini altı ayı geçmemek üzere bir kez uzatabilir ve bu döneme ilişkin kapsamı daraltabilir. Bu kararlar Resmî Gazete’de yayımlanır.’’ düzenlemesi yapılmıştır.*
- **Yapılan düzenleme kapsamında; ibraz süresinin son günü 13.03.2020 ile 30.04.2020 tarihi arasına denk gelen çeklerin, ibraz süreleri durdurulmuştur. Başka bir ifadeyle, bankaya ibraz edilecek çekin son günü 13.03.2020 ile 30.04.2020 tarihleri arasında ise 30.04.2020 tarihinden itibaren 10 gün içerisinde çekin ibrazı mümkün olabilecektir.**
 - Örneğin, 1 aylık ibraz süresi bulunan çekin, kalan ibraz süresi 15 günden az ise, ibraz süresinin 30.04.2020 tarihinden itibaren 15 güne tamamlanması söz konusudur.

1.3. 5834 Sayılı Karşılıksız Çek ve Protestolu Senetler ile Kredi ve Kredi Kartları Borçlarına İlişkin Kayıtların Dikkate Alınmaması Hakkında Kanun'a Eklenen Geçici Madde 2 ile Yapılan Düzenlemeler

- 7226 sayılı Kanun'un 48. maddesi ile 5834 sayılı Karşılıksız Çek ve Protestolu Senetler ile Kredi ve Kredi Kartları Borçlarına İlişkin Kayıtların Dikkate Alınmaması Hakkında Kanun'a eklenen Geçici Madde 2 kapsamında;
 - *"(1) Anapara ve/veya taksit ödeme tarihi 24/3/2020 tarihinden önce olup da; kullandığı nakdî ve gayrî nakdî kredilerinin anapara, faiz ve/veya ferilerine ilişkin ödemelerini aksatan gerçek ve tüzel kişilerin, ticari faaliyette bulunan ve bulunmayan gerçek kişilerin ve kredi müşterilerinin karşılıksız çıkan çek, protesto edilmiş senet, kredi kartı ve diğer kredi borçlarına ilişkin 5411 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesi hükmü uyarınca kurulan Türkiye Bankalar Birliği Risk Merkezi nezdinde tutulan kayıtları, söz konusu borçların ödenmesi geciken kısmının 31/12/2020 tarihine kadar tamamının ödenmesi veya yeniden yapılandırılması halinde, bu kişilerle yapılan finansal işlemlerde kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar tarafından dikkate alınmaz.*
 - *(2) Kredi kuruluşları ve finansal kuruluşların birinci fıkra hükmü uyarınca mevcut kredileri yeniden yapılandırması veya yeni kredi kullandırması, bu kuruluşlara hukuki ve cezai sorumluluk doğurmaz."* düzenlemesi yapılmıştır.
- **Söz konusu düzenleme ile kullandığı nakdî ve gayri nakdî kredilerinin anapara, faiz ve/veya ferilerine ilişkin ödemelerini aksatan gerçek ve tüzel kişilerin, ticari faaliyette bulunan ve bulunmayan gerçek kişilerin ve kredi müşterilerinin karşılıksız çıkan çeklerine ilişkin borçlarını, ödemesi geciken kısmının 31.12.2020'ye kadar tamamının ödenmesi veya yapılandırılması durumunda kredi kuruluşları ve finansal kuruluşlar tarafından bu durum dikkate alınmayacaktır.**

2. Yapılan Düzenlemeler Kapsamında Dikkat Edilmesi Hususlar

- 7226 sayılı Kanun ile yapılan düzenlemeler kapsamında; “*hak kaybının önlenmesi*” amacıyla esasen korunan tarafın borçlu olan taraf değil, alacaklı olan taraf olduğuna ilişkin görüşler bulunmaktadır. Başka bir deyişle; **yapılan düzenleme, mücbir sebep nedeniyle sokağa çıkma yasağı altında olan alacaklının çekin ibrazına ilişkin hakkını korumaya yönelik olduğu düşünülmektedir.**
- Bunun yanı sıra, COVID-19 salgınından korunmaya yönelik alınan tedbirler arasında; çekin ibraz edilmesine veya ibraz edilen çekin ödemesine ilişkin herhangi bir erteleme bulunmaması sebebiyle, çekin bankaya ibrazında eğer karşılığı bulunuyorsa ödenmesi, karşılığı bulunmuyorsa da “karşılıksız işlemi” yapılması uygulamasına devam edilmesi söz konusudur. **Ayrıca, çekin karşılıksız çıkması durumunda ilgili banka tarafından yasal bir yükümlülük olan 2.125 TL’nin ödenmesi gerekmektedir.**
- Bilindiği üzere, **Türkiye Bankalar Birliği tarafından 27.03.2020 tarihinde yapılan duyuruda* Hazine destekli Kredi Garanti Fonu kefaletli ve 3 ay anapara ve faiz ödemesiz, toplam 12 ay vadeli ve yıllık % 9,5 faizli “Çek Ödeme Destek Kredisi” kullandırılacağı duyurulmuştur. Bu kapsamda, ticari faaliyetine devam bir işletmeden çek ciro edilmişse çekin ibrazında tereddüt edilmeyeceği de aşikârdır.**
- Yapılan tüm bu değerlendirmeler sonucunda; hem çek borçlusunun, hem de çek alacaklısının mağduriyet yaşamaması açısından, yeni bir düzenleme yapılıncaya kadar çeklerin vadesinde ödenmesine dikkat edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

* İlgili duyuru için: https://www.tbb.org.tr/Content/Upload/Dokuman/7656/TBB_KD_270320.pdf

CUMHUR İNAN BİLEN
YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLİK A.Ş.

SAYGILARIMIZLA

Sitemizde(cumhurbilenymm.com.tr) paylaşılan vergi ve vergileme ile ilişkili çalışmalarda şahsi görüş ve yorumlarımız yer almaktadır. Sitemizde yer alan bilgi veya verileri kullanmanız sonucunda ortaya çıkabilecek her türlü risk tarafınıza aittir. Sitemiz ve yazarları, söz konusu kullanımdan dolayı (ihmalcilik kaynaklı olanlar da dahil olmak üzere) her türlü özel, dolaylı veya arazi zararlardan ve cezai tazminattan dolayı sorumlu tutulamaz.